

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת התנ"ך

חשוון תשע"ג

בס"ד

מפרט שאלוני בחינות הבגרות (2102, 2105) החדשים לשנת תשע"ג:

שנת תשע"ג, בהיותה שנת מעבר לתכנית החדשה, בנויה בדגם שמטרתו לסייע לכולנו להתרגל בנחת לתכנית החדשה ועקרונותיה, וגם לעמוד בכבוד בדרישות בחינת הבגרות המתחדשת. מסמך זה מטרתו לסייע למורים ללמד את התכנים הנדרשים ולהכין את תלמידיהם כראוי לבחינה.

המסמך כולל:

חלק א': תכנית הלימודים המחייבת לקראת בחינה בשנת תשע"ג

חלק ב': מפרט הבחינות 2102, 2105 לשנת תשע"ג, כולל חלוקת המבחן והניקוד.

חלק ג': מפרט בחינת 2106 – יחידת הנושאים.

השאלות יהיו דומות לשאלות שנשאלו בעבר, אולם יתייחסו לתכנים הנלמדים ביחידות ההוראה. לאורך השנה נפרסם דוגמאות לשאלות. נשמח לקבל הצעות גם ממורים, על מנת להגדיל את המאגר של השאלות לדוגמא.

בהצלחה לכולם,

מירי

חלק א': תכנית הלימודים החדשה בכתות י"א: (שאלונים 2102, 2105)

ספר בראשית - עיון

בריאה: פרקים א'-ד', י"א.

אברהם ושרה: פרקים י"ב, ט"ו, י"ז-י"ח, כ"ב.

יעקב ועשיו: פרקים כ"ה, כ"ז-כ"ח. שימו לב, פרק כ"ה הוא היחיד שלא נלמד בתכנית

הישנה ונלמד בתכנית החדשה כחלק מיחידת יעקב ועשיו.

יוסף ואחיו: פרקים ל"ז-מ"ה.

ספר ישעיהו - עיון: פרקים א', ב', ה', ו', ז', י', י"א, ל"ה, נ"ח.

ספר יונה - עיון: פרקים א'-ד'.

מלכים ב' - בקיאות: פרקים ט"ו עד כ' + דברי הימים ב, כ"ו

תהילים: א', ח', כ"ג, ל', צ"ב, ק"ז, קכ"א, קכ"ב, קכ"ו, ק"ל.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת התנ"ך

חלק ב' מבנה המבחנים (2102, 2105)

שני המבחנים, 2102, 2105 יתייחסו לאותם תכנים נלמדים, ברמות שונות. בכך הופך מבחן 2105 למבחן הכולל את התכנים בתורה, נביאים וכתובים. מבחן 2106 יעסוק בתכנים של יחידת הנושאים החדשה. אורך שני המבחנים הוא 75 דקות.

בשני המבחנים (2102 ו-2105) התלמידים יידרשו לענות על שבע שאלות: על שלוש שאלות בבראשית, שתי שאלות בישעיהו + בקיאות בפרקי מלכים, על שאלה אחת ביונה ועל שאלה אחת בתהלים השאלות ביונה ותהלים יהיו קצרות, יכללו פחות פריטים (ויינתנו עליהן פחות נקודות) מן השאלות בבראשית וישעיהו.

מבחן 2102:

המבחן יתקיים במתכונת של שאלון מחברת כאשר התלמידים נדרשים לענות את כל התשובות בתוך מחברת הבחינה.

מבחן 2105:

המבחן יתקיים במתכונת השאלון כפי שהיה נהוג עד היום.

ההנחיות הבאות תקפות לשני השאלונים (2102 ו-2105):

משך הבחינה – 75 דקות.

חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם מסוגים שונים, **ללא פירושי מילים**. ניתן להכניס גם את ציר הזמן שחולק לתלמידים.

מבנה המבחן:

חלק א': ספר בראשית

על התלמידים לענות על שלוש שאלות מתוך 5 (בהתאם לפירוט הבא):
יחידת אברהם ושרה: שאלה אחת מתוך שאלות 1-2 (18 נקודות לשאלה).
יחידות בריאה, יעקב ועשו, יוסף ואחינו: שתי שאלות מתוך שאלות 3-5 (על כל יחידה, כפי שמפורט לעיל תהיה שאלה אחת. 16 נקודות לשאלה).

חלק ב': ישעיהו, מלכים ויונה

על התלמידים לענות על שלוש שאלות

ישעיהו + מלכים: שתי שאלות מתוך שלוש שאלות 6-8 (15 נקודות לשאלה)

יונה: שאלה אחת מתוך שתי שאלות 9-10 (8 נקודות לשאלה)

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת התנ"ך

חלק ג': תהלים

על התלמידים לענות על שאלה אחת מתוך שתי שאלות 11-12. (12 נקודות לשאלה)
סה"כ בבחינה 7 שאלות.

חלוקה פנימית של רמת הדרישה במבחן:

א. כ-80% מן המבחן יעסוק בפשטות הכתובים, פרשנות ותכנים המופיעים בתוך יחידות ההוראה, כפי שמפורט באתר 'ללמוד וללמד'.
ב. עד 20% מן המבחן יורכב משאלות הדורשות יישום מעבר לנכתב ביחידות ההוראה. למשל, השוואה לכתוב מספר אחר, השוואת פרשן שלא נלמד, הכללה של הנלמד מעבר לנכתב ביחידת ההוראה, הסקת מסקנות וכדומה.
הערה: יהיו הבדלים ברמת השאלות בין השאלון לשלוש יח"ל והשאלון לחמש יח"ל, כפי שהיה בעבר.

מבנה השאלות:

שאלות בעיון בספר בראשית:

השאלות יכללו שני סוגי ידע:

1. **קריאת פשטות הכתובים והכרת התכנים המופיעים ביחידות ההוראה:** במבחן יינתן דגש על ידיעת פשטות הכתובים ותכני יחידות ההוראה.
2. **פרשנות:** התלמידים צריכים להכיר את הפירושים המופיעים ביחידות ההוראה. בדרך כלל התלמיד יתבקש לענות על פי אחד מן הפירושים שלמד ולא יחוייב לשייך את הפירוש לפרשן מסוים. כאשר מדובר בהתייחסות לפירוש מסוים שהופיע ביחידת ההוראה, יינתן ציטוט חלקי של הפירוש על מנת לסייע לתלמידים להיזכר, ואולם יתכן כי השאלה תהיה על חלק של פירוש שלא יופיע בטופס הבחינה, והתלמיד יידרש לדעת אותו מיחידות ההוראה.
הערה: לקראת תשע"ד, יסומנו ביחידות ההוראה פירושים מרכזיים עליהם ניתן יהיה לשאול, כיצד מפרש רש"י / רמב"ן. **דבר זה לא יידרש בבחינה של תשע"ג.**

שאלות בעיון בספר ישעיהו ובספר יונה (ובקיאות במלכים):

השאלות יכללו שני סוגי ידע:

1. **קריאת פשטות הכתובים והכרת התכנים המופיעים ביחידות ההוראה:** במבחן יינתן דגש על ידיעת פשטות הכתובים ותכני יחידות ההוראה. שימו לב כי חלק מן השאלות בישעיהו יעסוק בפרקי הבקיאות במלכים. בספר מלכים יידרש ידע פשטות הכתובים בלבד.
2. **ידיעת התכנים המופיעים ביחידות הלימוד:** בשאלות אלו לא יידרש התלמיד לזכור פרשן מסוים. הדרישה תהיה להבין את האירועים ולפרש את הדברים שנלמדו בדרך המעוגנת בפרשנים. שאלת העיון בספר יונה תהיה קצרה בהיקפה מן השאלות בישעיהו.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת התנ"ך

שאלה בעיון בתהלים:

השאלות יכללו הבנת הרעיון של המזמור, הבנה בסיסית של המילים במזמור, השוואה בין מזמורים שונים, וחיבור להקשרים השונים אליהם מתייחס המזמור.

**חלק ג': מפרט מבחן יחידה רביעית 2106, יחידת הנושאים
(לתלמידים המשלימים ל5 יח"ל)**

אורך המבחן: 90 דקות.

חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם מסוגים שונים, **לא פירושי מילים**. ניתן להכניס גם את ציר הזמן שחולק לתלמידים.

מבחן זה יתקיים השנה במבנה חדש.

המבחן יכלול שלושה נושאים.

כל תלמיד יבחר שאלות בשני נושאים אותם למד ועליהם יענה. לא ניתן יהיה לענות על שאלות בשלושה נושאים.

מפרט הבחינה:

בכל אחד מן הנושאים הנלמדים יהיו סעיפים של יישום, שידרשו מן התלמידים ליישם את מה שלמדו על תוכן שלא נלמד. היקף הסעיפים הללו יהיה עד 30% מן הבחינה ויחליף את האנסין שהתקיים עד כה.

נושא ראשון: קהלת, עמוס / יחזקאל (סה"כ שלוש שאלות)

שאלה אחת מתוך בקהלת מתוך שאלות 1-2 (כל שאלה 16 נק')

שתי שאלות בעמוס מתוך שאלות 3-5 (כל שאלה 17 נק')

או

שתי שאלות ביחזקאל מתוך שאלות 6-8 (כל שאלה 17 נק')

נושא שני: דמויות מופת (סה"כ שלוש שאלות)

שאלה אחת חובה על מושגים שנלמדו שאלה 9 (10 נק')

שאלה אחת על אסתר מתוך שאלות 10-12 (20 נק')

שאלה אחת על גדעון מתוך שאלות 13-15 (20 נק')

נושא שלישי: פרשנות רש"י ורמב"ן (סה"כ שלוש שאלות)

שאלה אחת כוללת על פרשנות חובה שאלה 14 (16 נק')

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת התנ"ך

שאלה אחת על פירוש רש"י מתוך שאלות 15-16 (17 נק')
שאלה אחת על פירוש הרמב"ן מתוך שאלות 17-18 (17 נק')

שאלות לדוגמא על יחידות הנושא החדשות : דמויות מופת ופרשנות רש"י רמב"ן, יפותחו ויוצגו במהלך הקורס המלווה את הוראת היחידות (השתלמות מקוונת).
השאלות ביחידת הנושא קהלת עמוס / יחזקאל יהיו דומות לשאלות שנשאלו בעבר בתכנים אלו, אך יעובדו בהתאם להיקף הלימוד הנדרש.

בהצלחה לכולם!

מירי